

ชุดการสอน

เรื่อง ขุนนางที่มีบทบาทในการ
สร้างสรรค์ชาติไทย

วิชาประวัติศาสตร์ไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ชุดที่ 5

นางสาวกานดาดี มุ่งแฝงกลาง
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนโนนไทยคุรุอุปถัมภ์ อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา
สังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

คำนำ

ชุดการสอน รายวิชาประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ชุดที่ 5 เรื่อง ขุนนางที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย ผู้จัดทำได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบสวนสอบสวนร่วมกับแผนผังความคิด เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เนื้อหาที่ศึกษาเป็นเรื่องราวประวัติและผลงานของขุนนางที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย โดยผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองได้รับความรู้จากประสบการณ์ตรง

ชุดการสอน ชุดที่ 5 เรื่อง ขุนนางที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อการเรียนรู้ชนิดหนึ่งที่มุ่งหวังแก้ปัญหาให้นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์และความคงทนในการเรียนรู้ เนื่องจากในห้องเรียนมีผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในหลายๆ ด้าน กิจกรรมที่จัดให้กับผู้เรียนได้เรียนตามชุดการสอนเล่มนี้ ได้จัดเนื้อหาและกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพื่อปฏิบัติตนได้ถูกต้องและเหมาะสม ผู้เรียนได้ศึกษาเนื้อหาทีละตอน โดยเน้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม ผู้เรียนเป็นผู้กระทำโดยฝึกผ่านกระบวนการทำงานร่วมกัน มีความรับผิดชอบ การเชื่อมโยงการให้เหตุผลและการนำเสนอผลงานพร้อมทั้งให้นักเรียนได้ตรวจสอบความถูกต้องของงานจึงเป็นการเสริมแรงให้นักเรียนรู้ผลทันที ชุดการสอน ชุดที่ 5 เรื่อง ขุนนางที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย ประกอบด้วย คำชี้แจงเกี่ยวกับชุดการสอน คำแนะนำการใช้ชุดการสอนสำหรับครู คำแนะนำการใช้ชุดการสอนสำหรับนักเรียน สารการเรียนรู้ ขั้นตอนการเรียนรู้ชุดการสอน บัตรคำสั่ง บัตรเนื้อหา บัตรคำถาม เฉลยบัตรคำถาม บรรณานุกรม

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เนื้อหา สื่อตลอดจนข้อมูลต่างๆ ที่ผู้จัดทำได้รวบรวมไว้ในชุดการสอนนี้คงเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและครูในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เป็นอย่างดี

กานดาวดี มุ่งแฝงกลาง

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
คำชี้แจงเกี่ยวกับชุดการสอน	1
คำแนะนำการใช้ชุดการสอนสำหรับครู	2
คำแนะนำการใช้ชุดการสอนสำหรับนักเรียน	4
บทบาทนักเรียน	5
สาระการเรียนรู้	7
รูปแบบแผนผัง	8
ขั้นตอนการเรียนรู้ชุดการสอน	12
บัตรคำสั่ง	13
บัตรเนื้อหา	15
บัตรคำถามที่	22
ภาคผนวก	
- เฉลยบัตรคำถาม	

คำชี้แจงเกี่ยวกับชุดการสอน

1. ชุดการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ไทย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบสวนสอบสวนร่วมกับแผนผังความคิด เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วยชุดการเรียน จำนวน 6 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 เรื่อง บุคคลสำคัญสมัยสุโขทัยที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย

ชุดที่ 2 เรื่อง บุคคลสำคัญสมัยอยุธยาและสมัยธนบุรีที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย

ชุดที่ 3 เรื่อง บุคคลสำคัญสมัยรัตนโกสินทร์ที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย

ชุดที่ 4 เรื่อง พระบรมวงศานุวงศ์ที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย

ชุดที่ 5 เรื่อง ขุนนางที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย

ชุดที่ 6 เรื่อง ชาวต่างชาติที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย

2. เอกสารการสอนฉบับนี้เป็นชุดการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ไทย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบสวนสอบสวนร่วมกับแผนผังความคิด เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ชุดที่ 5 เรื่อง ขุนนางที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย

3. ชุดการสอนนี้ ประกอบด้วย

- คำชี้แจงเกี่ยวกับชุดการสอน	- คำแนะนำการใช้ชุดการสอนสำหรับครู
- คำแนะนำการใช้ชุดการสอนสำหรับนักเรียน	- บทบาทนักเรียน
- สารการเรียนรู้	- รูปแบบแผนผัง
- ขั้นตอนการเรียนรู้ชุดการสอน	- บัตรคำสั่ง
- บัตรเนื้อหา	- บัตรคำถาม
- ภาคผนวก	
- เฉลยบัตรคำถาม	

4. ชุดการสอนชุดนี้ใช้เวลาในการเรียนรู้ 1 ชั่วโมง

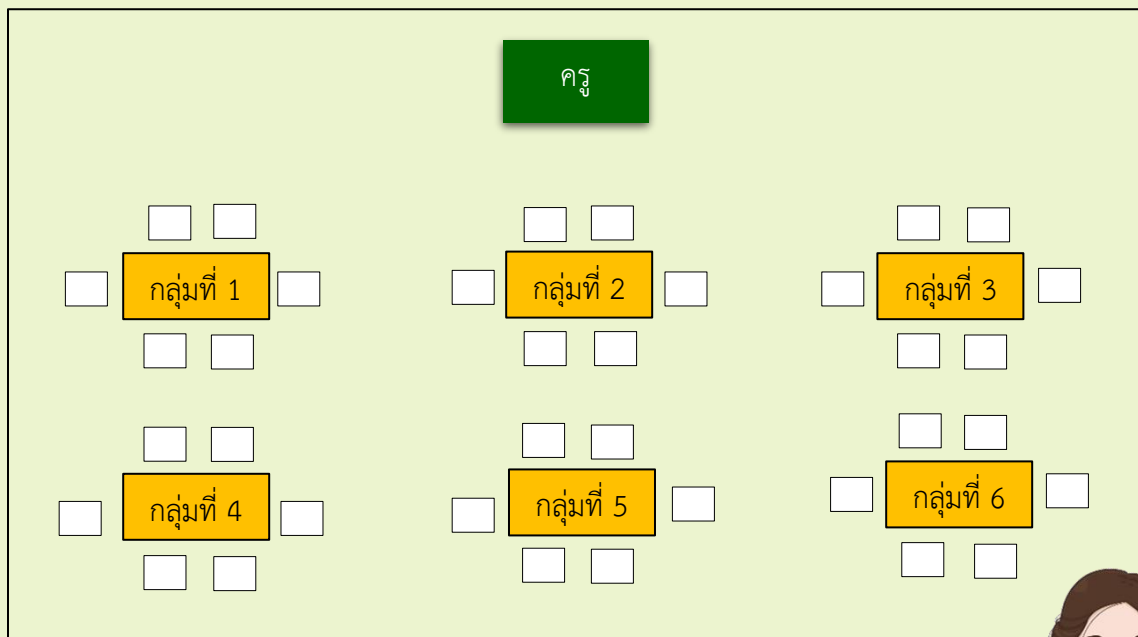

คำแนะนำการใช้ชุดการสอนสำหรับครู

1. ครูควรเตรียมชุดการสอนซึ่งประกอบด้วย บัตรคำสั่ง บัตรเนื้อหา บัตรคำถาม เฉลยบัตรคำถาม บรรณานุกรม ตลอดจนอุปกรณ์ต่างๆ ให้ครบถ้วน
2. แจกเรื่องที่เรียน ตัวชี้วัดช่วงชั้น และจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
3. แจกชุดการสอนให้นักเรียนศึกษาและแนะนำวิธีการใช้ชุดการสอนเพื่อนักเรียนจะได้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง
4. ดำเนินการสอนตามการใช้ชุดการสอนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบสวนสอบสวนร่วมกับแผนผังความคิด
5. หากนักเรียนคนใดไม่ทันหรือขาดเรียน ครูควรให้คำแนะนำ และมอบหมายงานหรือให้ศึกษาชุดการสอนในเวลาว่าง
6. หลังจากให้นักเรียนศึกษาชุดการสอน ชุดที่ 5 เรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดจากบัตรคำถาม พร้อมทั้งตรวจคำตอบจากเฉลยบัตรคำถาม ครูบันทึกคะแนนของแต่ละคนไว้ หากนักเรียนคนใดได้คะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ ครูควรจัดสอนซ่อมเสริม หรือให้นักเรียนศึกษาชุดการสอนใหม่อีกครั้ง

8. การจัดชั้นเรียนจะจัดให้นักเรียนศึกษาเป็นกลุ่ม ดังนี้

คำแนะนำการใช้ชุดการสอนสำหรับนักเรียน

1. อ่านคำชี้แจงเกี่ยวกับชุดการสอน และคำแนะนำสำหรับนักเรียนให้เข้าใจก่อนที่จะลงมือศึกษาชุดการสอน
2. เมื่อนักเรียนศึกษาบัตรเนื้อหาเสร็จเรียบร้อยแล้วให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดจากบัตรคำถามที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ พร้อมทั้งตรวจคำตอบจากบัตรเฉลยคำถาม
3. หากนักเรียนคนใดยังไม่เข้าใจเนื้อหาใด ให้กลับไปศึกษาอีกครั้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น
4. ในการทำบัตรคำถาม ให้นักเรียนทำด้วยความตั้งใจ และมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองให้มากที่สุดโดยไม่เปิดดูเฉลยก่อน

บทบาทนักเรียน

1. บทบาทประธาน

- 1.1 ควบคุมดูแล ดำเนินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มให้เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนด
- 1.2 เป็นผู้นำในการวางแผนศึกษาความรู้ภายในกลุ่ม
- 1.3 แจกและรวบรวมชุดการสอนส่งครูหลังจากศึกษาเสร็จ
- 1.4 ประสานงานกับครูผู้สอนเมื่อพบปัญหาหรือข้อสงสัย
- 1.5 นำเสนองานหน้าชั้นเรียน

2. บทบาทรองประธาน

- 2.1 เป็นผู้ช่วยประธานในการดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆ ที่ประธานมอบหมาย
- 2.2 ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานในกรณีที่ประธานไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ การทำหน้าที่ช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- 2.3 นำเสนองานหน้าชั้นเรียน
- 2.4 ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

3. บทบาทของกรรมการ

- 3.1 ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยความตั้งใจ รอบคอบ ทำกิจกรรมอย่างเต็มความสามารถ และให้เสร็จทันเวลา
- 3.2 ศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองจริงๆ
- 3.3 ในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนต้องร่วมแสดงความคิดเห็นและ ร่วมมือกันทำงานในกลุ่มอย่างเต็มที่
- 3.4 เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จ นักเรียนต้องไม่รบกวนเพื่อนกลุ่มอื่นๆ
- 3.5 เก็บอุปกรณ์ในการให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
- 3.6 นำเสนองานหน้าชั้นเรียน

4. บทบาทของเลขาณูการ

- 4.1 แจกและรวบรวมชุดการสอนส่งครูหลังจากศึกษาเสร็จ
- 4.2 จัดบันทึกสาระสำคัญในขณะปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มตามที่ประธานกลุ่มมอบหมาย
- 4.3 ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

สาระการเรียนรู้

ชุดการสอน ชุดที่ 5 เรื่อง ขุนนางที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย

1. ออกญาโกษาธิบดี (ปาน)
2. หม่อมราโชทัย หรือหม่อมราชวงศ์กระต่ายอิศรางกูร
3. สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค)

สาระสำคัญ

วัฒนธรรมไทยเป็นรากฐานและความมั่นคงของประเทศชาติ ซึ่งเป็นผลงานของขุนนางที่ได้ร่วมกันสร้างสรรค์และพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อกันมาถึงปัจจุบัน

จัดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

1. อธิบายบทบาท และหน้าที่ของขุนนางในการสร้างสรรค์ชาติไทยได้
2. ระบุผลงานที่สำคัญของขุนนางในการสร้างสรรค์ชาติไทยได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

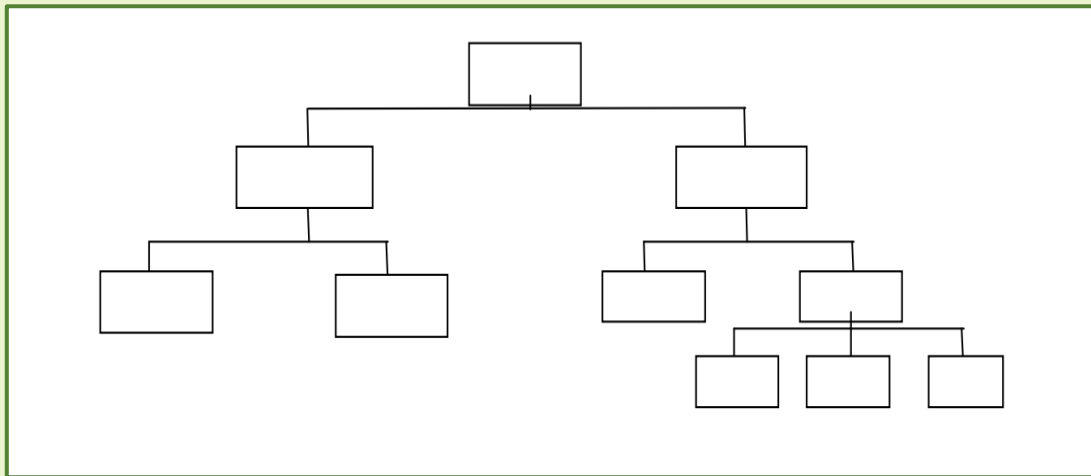
1. มีความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติกิจกรรม
2. สามารถคิดวิเคราะห์ประวัติและผลงานของขุนนางในการสร้างสรรค์ชาติไทย

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

1. มีวินัย
2. รักความเป็นไทย
3. มีจิตสาธารณะ

รูปแบบแผนผัง

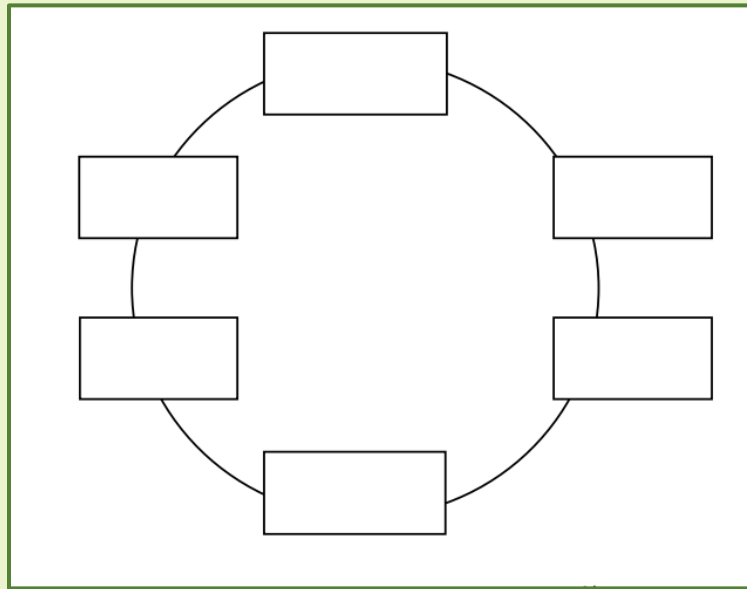
ภาพ : แผนผังแบบกิ่งไม้ (Branching Map)

ที่มา : <http://58.82.156.60/quality/research/r/การพัฒนาทักษะการนำเสนอหน้าชั้นเรียน%20>

โดยใช้แผนผังความคิด%20 รายวิชาคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่องานอาชีพ.pdf

สืบค้นเมื่อ : 17 กรกฎาคม 2562

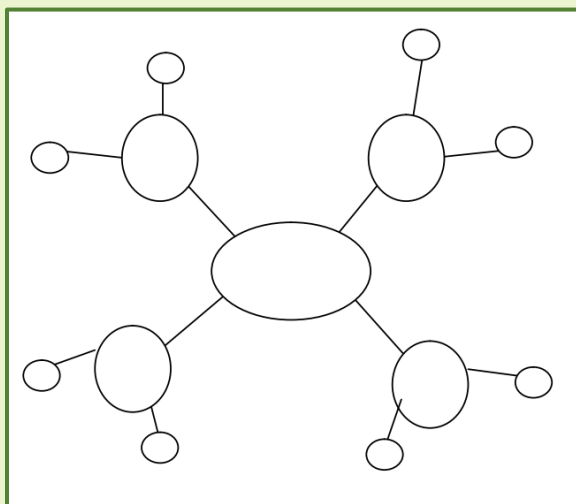
ภาพ : แผนผังวงจร (A Circle Map)

ที่มา : <http://58.82.156.60/quality/research/r/การพัฒนาทักษะการนำเสนอหน้าชั้นเรียน%20>

โดยใช้แผนผังความคิด%20 รายวิชาคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่องานอาชีพ.pdf

สืบค้นเมื่อ : 17 กรกฎาคม 2562

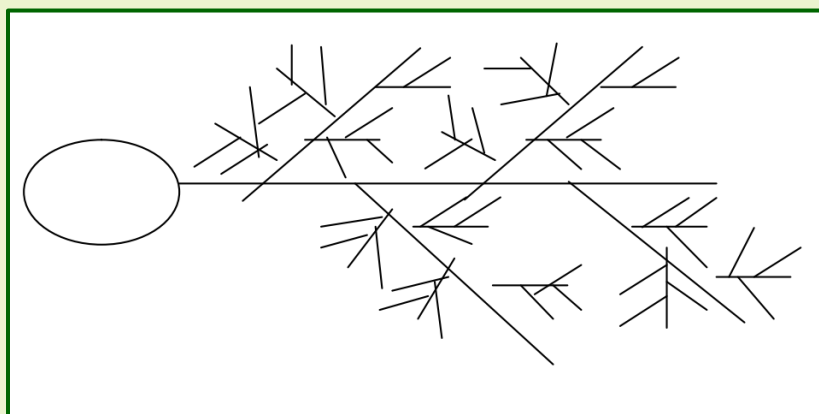

ภาพ : แผนผังใยแมงมุม (Spider Map)

ที่มา : <http://58.82.156.60/quality/research/r/การพัฒนาทักษะการนำเสนอหน้าชั้นเรียน%20>

โดยใช้แผนผังความคิด%20 รายวิชาคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่องานอาชีพ.pdf

สืบค้นเมื่อ : 17 กรกฎาคม 2562

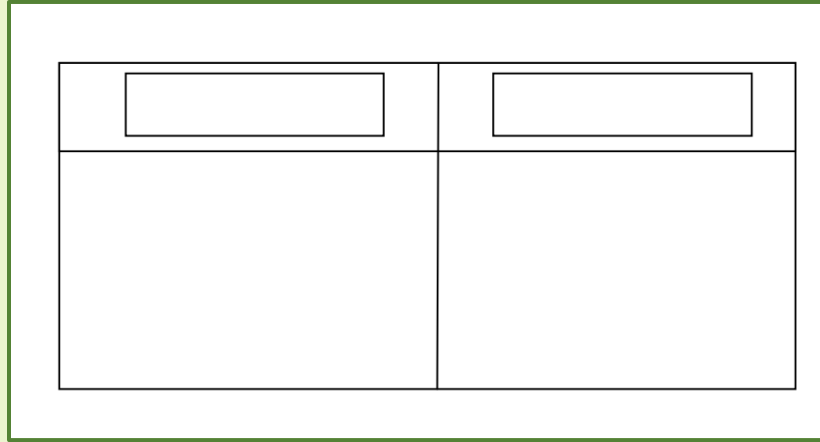
ภาพ : แผนผังก้างปลา (Fishbone Map)

ที่มา : <http://58.82.156.60/quality/research/r/การพัฒนาทักษะการนำเสนอหน้าชั้นเรียน%20>

โดยใช้แผนผังความคิด%20 รายวิชาคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่องานอาชีพ.pdf

สืบค้นเมื่อ : 17 กรกฎาคม 2562

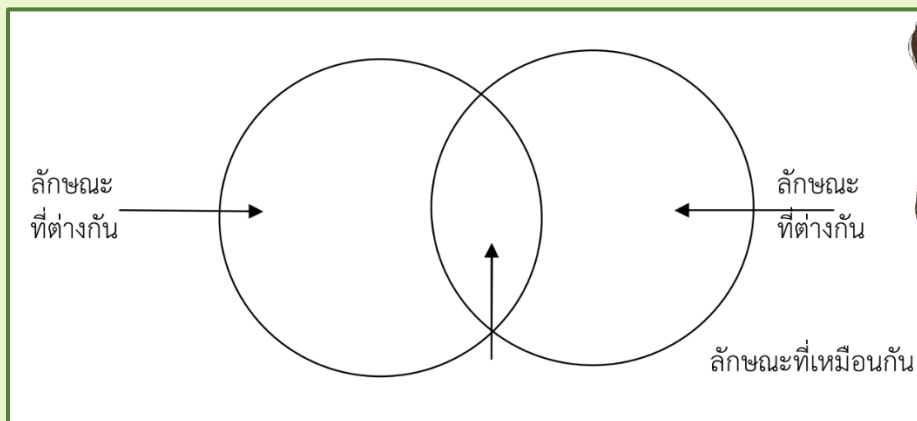

ภาพ : แผนผังเปรียบเทียบ (Compare Map)

ที่มา : <http://58.82.156.60/quality/research/r/การพัฒนาทักษะการนำเสนอหน้าชั้นเรียน%20>

โดยใช้แผนผังความคิด%20 รายวิชาคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่องานอาชีพ.pdf

สืบค้นเมื่อ : 17 กรกฎาคม 2562

ภาพ : แผนผังรูปวงกลมทับเหลื่อม

ที่มา : <http://58.82.156.60/quality/research/r/การพัฒนาทักษะการนำเสนอหน้าชั้นเรียน%20>

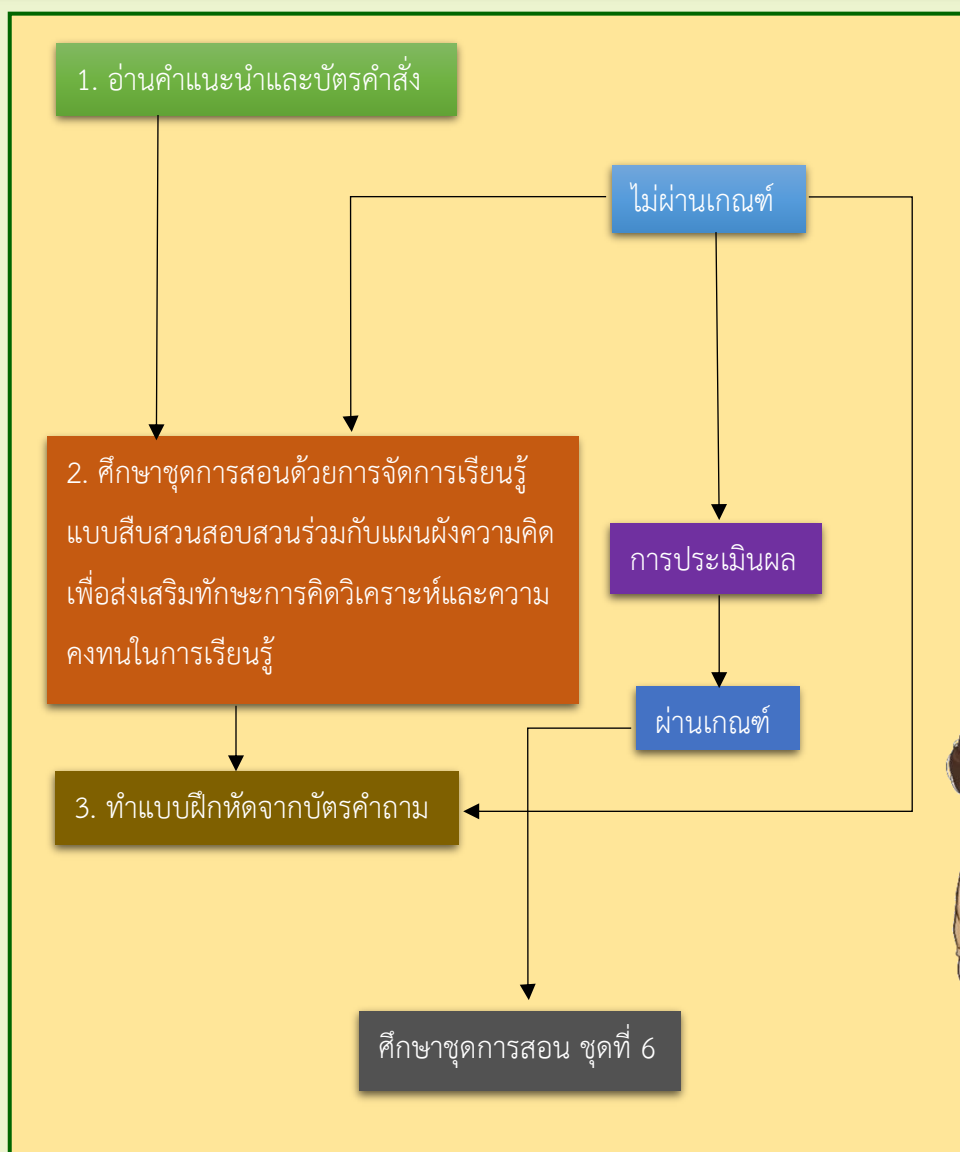
โดยใช้แผนผังความคิด%20 รายวิชาคอมพิวเตอร์และสารสนเทศเพื่องานอาชีพ.pdf

สืบค้นเมื่อ : 17 กรกฎาคม 2562

ขั้นตอนการเรียนรู้ชุดการสอน

ชุดที่ 5 เรื่อง ขุนนางที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย

บัตรคำสั่ง

ชุดที่ 5 เรื่อง ขุนนางที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย

1. อ่านคำแนะนำสำหรับนักเรียนให้เข้าใจก่อนลงมือศึกษาชุดการสอน
2. เมื่อนักเรียนมีข้อสงสัยหรือมีปัญหาในการศึกษาชุดการสอน ให้ถามครูผู้สอนจนเข้าใจ
3. นักเรียนต้องทำกิจกรรมให้ครบทุกขั้นตอนด้วยความซื่อสัตย์

ขั้นเตรียมความพร้อม

ครูสำรวจความพร้อม ครูอธิบายขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบสวนสอบสวนร่วมกับ
แผนผังความคิด

ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดหัวข้อ

- ครูแจ้งหัวข้อเรื่องที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน ตัวชี้วัดช่วงชั้น และจุดประสงค์การเรียนรู้
- ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 6-7 คน จำนวน 6 กลุ่ม โดยการนับเลข 1-6 ใครนับเลขใด อยู่กลุ่ม
นั้น นักเรียนนั่งเรียนเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มแบ่งหน้าที่กันให้ชัดเจน เช่น ประธาน รองประธาน กรรมการ เลขานุการ
พร้อมทั้งอธิบายบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มให้นักเรียนทราบ

- ให้เลขานุการของแต่ละกลุ่มออกมารับชุดการสอน ชุดที่ 5 เรื่อง ขุนนางที่มีบทบาทในการ
สร้างสรรค์ชาติไทย ประกอบด้วย บัตรคำสั่ง บัตรเนื้อหา บัตรคำถาม เฉลยบัตรคำถาม

ขั้นที่ 2 ขั้นวางแผนการทำงาน

- ประธานอ่านบัตรคำสั่งให้สมาชิกในกลุ่มทราบ แล้วปฏิบัติตามขั้นตอน
- ครูกำหนดปัญหาให้นักเรียนได้สังเกตและวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบ

ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการค้นคว้า

- ครูให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มแบ่งหน้าที่กันวิเคราะห์สาระการเรียนรู้จากบัตรเนื้อหาในชุดการ
สอน และแหล่งข้อมูลสารสนเทศ วิเคราะห์ตามความคิดของแต่ละคน

- สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มตอบคำถามจากบัตรคำถาม นำคำตอบจากของตนเองมาสรุป
ร่วมกัน เป็น 1 ชิ้นงาน นำคำตอบจากของตนเองมาสรุปร่วมกัน เป็น 1 ชิ้นงาน เฉลยบัตรคำถาม บันทึกคะแนน
มอบให้แต่ละกลุ่มดำเนินกิจกรรมเหมือนกัน

ขั้นที่ 4 ขั้นเตรียมนำเสนอ ร่วมกับแผนผังความคิด

- ให้นักเรียนนำชิ้นงาน และสาระการเรียนรู้จากบัตรเนื้อหา มาทำแผนผังความคิดรูปแบบ แผนผัง
เปรียบเทียบ (Compare Map)

- ให้สมาชิกแต่ละคนเขียนคำ หรือ วลีสำคัญที่วิเคราะห์ได้ในแผนผังความคิด เป็นความคิดหลัก
ความคิดรอง และความคิดย่อย เขียนลงในกระดาษเปล่าแล้วค่อยเพิ่มด้วยวาจาในภายหลังเพื่อให้การเขียนแผนผัง
ความคิดมีความสมบูรณ์ตามสาระการเรียนรู้

- นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายสรุปความรู้ และเขียนเป็นแผนผัง

ขั้นที่ 5 ขั้นนำเสนอ

ครูสุ่มตัวแทนสมาชิกกลุ่มออกมานำเสนอแผนผังหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 6 ขั้นสรุป และประเมินผลงาน

นักเรียนร่วมกันประเมินผลงานที่ถูกนำเสนอ พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นที่มีต่อผลงานทุกชิ้น
ทำการสรุปบทเรียนร่วมกัน

4. ในการทำบัตรคำถาม และ ห้ามนักเรียนเปิดดูเฉลยก่อน

บัตรเนื้อหา

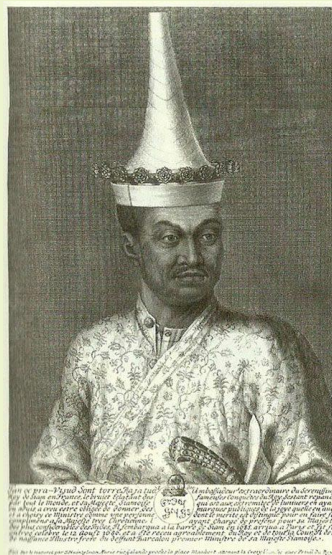
ชุดที่ 5 เรื่อง ขุนนางที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย

ขุนนางมีบทบาทในการสร้างสรรค์และพัฒนาชาติไทยให้เจริญรุ่งเรืองที่สำคัญที่สุด มีดังนี้

สมัยอยุธยา

ออกญาโกษาธิบดี (ปาน) (มีอายุระหว่าง พ.ศ. ไม่ปรากฏ – 2243)

ออกญาโกษาธิบดี (ปาน) เดิมชื่อ “ปาน” เป็นน้องชายของเจ้าพระยาพระคลัง หรือเจ้าพระยาโกษาธิบดี (เหล็ก) ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เมื่ออายุ 20 ปี ได้เข้ารับราชการกับพี่ชาย หลังจากนั้นอีก 15 ปีต่อมา ได้รับแต่งตั้งให้เป็นออกพระวิสุทสุนทร (ปาน) และได้เป็นหัวหน้าคณะทูตเดินทางไปเจริญสัมพันธไมตรีกับฝรั่งเศส เมื่อ พ.ศ. 2229

ภาพ 1 ออกญาโกษาธิบดี (ปาน)

ราชทูตแห่งกรุงศรีอยุธยา

ที่มา : https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_847741

สืบค้นเมื่อ : 5 สิงหาคม 2562

ผลงานสำคัญ

ด้านการต่างประเทศ ออกพระวิสุทสุนทร (ปาน) ได้นำคณะทูตของไทยเข้าเฝ้าพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 กษัตริย์ฝรั่งเศสในท้องพระโรงของพระราชวังแวร์ซาย เมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2229 โดยได้ทำหน้าที่เป็นผู้แทนของราชสำนักอยุธยาได้ถูกต้องตามขนบธรรมเนียมประเพณีของการเข้าเฝ้าของชาวฝรั่งเศส จนถึงกลับได้รับคำยกย่องจากชาวฝรั่งเศสว่าเป็นราชทูตไทยผู้นี้มีกิริยาท่าทางและวาจาที่งดงามมาก

การเดินทางไปเจริญสัมพันธไมตรีกับราชสำนักฝรั่งเศสของออกพระวิสุทสุนทร (ปาน) ช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฝรั่งเศสให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น นับเป็นผลดีต่อการป้องกันการคุกคามของฮอลันดา

ขณะที่พำนักอยู่ในฝรั่งเศส ออกพระวิสุทสุนทร (ปาน) ได้จดบันทึกข้อความในเรื่องต่างๆ ที่ได้พบเห็นอย่างละเอียด และได้นำบันทึกเหล่านี้กราบถวายบังคมสมเด็จพระนารายณ์มหาราชให้ทรงทราบเรื่องราวต่างๆ ได้ถี่ถ้วนและถูกต้อง

สมัยสมเด็จพระเพทราชา ออกพระวิสุทสุนทร (ปาน) ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นเจ้าพระยาพระคลังหรือเจ้าพระยาโกษาธิบดี (ปาน) มีหน้าที่ควบคุมราชการเกี่ยวกับด้านการต่างประเทศ

ออกญาโกษาธิบดี (ปาน) เป็นขุนนางที่สร้างชื่อเสียงและเกียรติคุณให้กับชาติบ้านเมืองในสมัยอยุธยา ช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอยุธยากับฝรั่งเศสให้มีความใกล้ชิดและมีความเข้าใจต่อกันมากยิ่งขึ้น ทำให้อยุธยาสามารถถึงฝรั่งเศสมาถ่วงดุลอำนาจกับฮอลันดาได้ตามวิสัยทัศน์ที่ทางอยุธยาวางเอาไว้

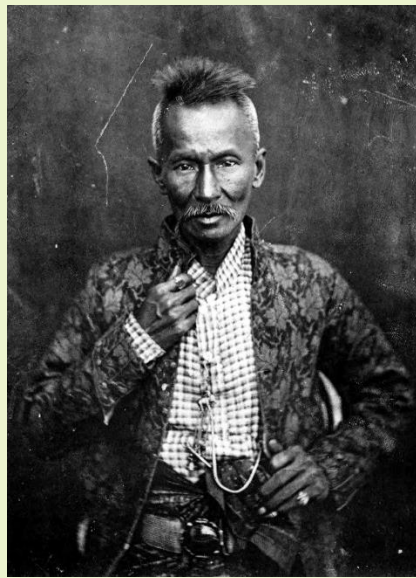

สมัยรัตนโกสินทร์

1. หม่อมราโชทัย หรือหม่อมราชวงศ์กระต่ายอิศรางกูร (มีอายุระหว่าง พ.ศ. 2363 - 2410)

ประวัติ

หม่อมราโชทัย หรือหม่อมราชวงศ์กระต่าย เป็นโอรสกรมหมื่นเทวานุรักษ์ (หม่อมเจ้าชะอุ่ม) ซึ่งเป็นพระโอรสในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมขุนอิศราณุรักษ์ เกิดเมื่อ พ.ศ. 2362 ได้ถวายตัวเป็นข้าหลวงใน สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ามงกุฎ ขณะยังทรงผนวช และได้เรียนภาษาอังกฤษจนสามารถพูดและเขียนภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี จนได้ดำรงตำแหน่งล่ามหลวงประจำคณะทูตไทยไปเจริญสัมพันธไมตรีกับอังกฤษเป็นครั้งแรก

ภาพ 2 หม่อมราโชทัย ล่ามหลวงแห่งกรุงรัตนโกสินทร์

ที่มา : [https://th.wikipedia.org/wiki/หม่อมราโชทัย_\(หม่อมราชวงศ์กระต่าย_อิศรางกูร\)](https://th.wikipedia.org/wiki/หม่อมราโชทัย_(หม่อมราชวงศ์กระต่าย_อิศรางกูร))
สืบค้นเมื่อ : 5 สิงหาคม 2562

ผลงานสำคัญ

ด้านการต่างประเทศ หม่อมราโชทัยได้ดำรงตำแหน่งล่ามหลวงประจำคณะทูตไทยไปเจริญสัมพันธไมตรีกับอังกฤษในสมัยรัชกาลที่ 4 ก่อให้เกิดผลดีต่อการต่างประเทศ และด้วยความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษของหม่อมราโชทัย ทำให้สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียแห่งอังกฤษทรงสนพระทัย จนถึงกับรับสั่งถามหม่อมราโชทัยว่าเรียนภาษาอังกฤษมาจากที่ใด จึงสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ดีเช่นนี้

ด้านการศาล ภายหลังจากที่หม่อมราโชทัยได้ไปราชการต่างประเทศในตำแหน่งล่ามประจำคณะทูตไทย ในครั้งนั้น พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้หม่อมราโชทัยได้ดำรงตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลต่างประเทศ อันเกี่ยวข้องกับคดีความของชาวต่างประเทศเป็นคนแรกในปี พ.ศ. 2401 ซึ่งนับได้ว่าเป็นประโยชน์ต่อศาลสถิตยุติธรรมโดยเฉพาะศาลการต่างประเทศของไทย

ด้านวรรณกรรม หลังจากหม่อมราโชทัยได้เดินทางกลับจากอังกฤษแล้ว ได้ทูลเกล้าฯ ถวายบันทึกความทรงจำเกี่ยวกับการเดินทางไปกับคณะทูตแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือที่เรียกว่า “จดหมายเหตุเรื่องราวทูตไทยไปลอนดอน” และได้แต่งบทกวีนิพนธ์เรื่อง “นิราศลอนดอน” ซึ่งมีเนื้อความเดียวกับจดหมายเหตุแต่สามารถเล่ารายละเอียดได้ตามความต้องการมากกว่า เพราะมีลักษณะเป็นงานส่วนตัวจึงเขียนได้อย่างอิสระ นิราศลอนดอนตีพิมพ์ใน พ.ศ. 2402 และใน พ.ศ. 2404 หมอบรัดเลย์ได้ซื้อกรรมสิทธิ์หนังสือนิราศลอนดอนจากหม่อมราโชทัย นับเป็นการขายกรรมสิทธิ์หรือลิขสิทธิ์หนังสือครั้งแรกในเมืองไทย

ภาพ 3 นิราศลอนดอน

ที่มา : <https://www.seed.com/product/detail.aspx?No=9786167122182>

สืบค้นเมื่อ : 5 สิงหาคม 2562

หม่อมราโชทัย หรือหม่อมราชวงศ์กระต่าย อิศรางกูร เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญเกี่ยวข้องกับกิจการด้านต่างประเทศในสมัยรัชกาลที่ 4 ได้ดำรงตำแหน่งล่ามหลวงประจำคณะทูตไทยที่ไปพระราชไมตรีกับประเทศอังกฤษเป็นครั้งแรก และดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลต่างประเทศเป็นคนแรกอีกด้วย

2. สมเด็จพระยาบรมมหารัษฎ์ริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) (มีอายุระหว่าง พ.ศ. 2351 - 2425)

ประวัติ

สมเด็จพระยาบรมมหารัษฎ์ริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) เกิดในสกุลบุนนาค เมื่อ พ.ศ. 2351 ในสมัยรัชกาลที่ 1 เป็นบุตรของสมเด็จพระยาบรมมหารัษฎ์ริยวงศ์ (ดิศ บุนนาค) และท่านผู้หญิงจันทร์ ได้รับราชการแผ่นดินตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ 2 เป็นต้นมา จนถึงรัชกาลที่ 5 และมีความก้าวหน้าในราชการเรื่อยมาจนสุดท้ายได้รับเลื่อนขึ้นเป็นสมเด็จพระยาบรมมหารัษฎ์ริยวงศ์

ภาพ 4 สมเด็จพระยาบรมมหารัษฎ์ริยวงศ์

ผู้สำเร็จราชการแผ่นดินในรัชกาลที่ ๕

ที่มา : https://www.baanjommyut.com/library_2/extension-1/chung_boonnak/index.html

สืบค้นเมื่อ : 5 สิงหาคม 2562

ผลงานสำคัญ

ด้านการเมืองการปกครอง สมเด็จพระยาบรมมหารัษฎ์ริยวงศ์ ได้เข้ารับราชการแผ่นดินตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ 2 เป็นต้นมา จนถึงรัชกาลที่ 5 ได้มีบทบาทสำคัญทางการเมืองการปกครอง เช่น ในขณะที่เป็นพระยาศรีสุริยวงศ์ในปลายรัชกาลที่ 3 ได้มีความเห็นร่วมกับเจ้าพระยาพระคลัง (ดิศ) และเสนาบดีกรมมหาดไทย พระยาราชสุภาวดี และขุนนางคนอื่นๆ ว่าสมเด็จพระเจ้าฟ้ามงกุฎสมควรเป็นพระเจ้าแผ่นดินสืบต่อจากรัชกาลที่ 3 ยิ่งกว่าเจ้านายพระองค์อื่นอื่นๆ

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวก่อนพระองค์จะเสด็จสวรรคต ได้ทรงมอบหน้าที่รักษาแผ่นดินให้แก่เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ และเมื่อรัชกาลที่ 4 เสด็จสวรรคตเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ได้เชิญเจ้านายชั้นผู้ใหญ่ ขุนนางผู้ใหญ่ และพระราชาคณะผู้ใหญ่มาประชุมอัญเชิญเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ กรมขุนพิณิตประชานาถ พระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จขึ้นครองราชสมบัติ ขณะที่มีพระชนมายุเพียง 14 พรรษาเศษ โดยที่ประชุมเห็นสมควรแต่งตั้งให้เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์เป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดินไปจนกว่าพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจะทรงมีพระชนมายุครบ 20 พรรษา ซึ่งเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ได้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดินด้วยความจงรักภักดี ภายหลังที่พ้นจากตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแผ่นดินไปแล้ว ก็ทรงโปรดเกล้าฯ เลื่อนให้เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ขึ้นเป็นสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์

ด้านกฎหมาย ในช่วงสมัยที่เป็นเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน ได้มีผลงานสำคัญในการตรากฎหมายลดอัตราดอกเบี้ย พ.ศ. 2411 จากเดิมซึ่งคิดเป็นร้อยละ 30 - 40 หรือร้อยละ 50 - 60 ต่อปี ลดลงเหลือไม่เกินร้อยละ 15 ต่อปี ซึ่งเป็นกฎหมายสำคัญที่ช่วยสกัดกั้นไม่ให้คนต้องกลายเป็นทาสและมีการออกกฎหมายพยาน พ.ศ. 2413 เพื่อป้องกันไม่ให้ถ่วงคดี เป็นต้น

ด้านการต่างประเทศ สมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์มีส่วนร่วมในการเจรจาทำสัญญาการค้าและไมตรีกับประเทศมหาอำนาจตะวันตกเป็นผลสำเร็จ แม้จะต้องโอนอ่อนผ่อนตามไปบ้างในยุคล่านานาคม แต่ไทยก็สามารถรักษาเอกราชไว้ได้ และในปีต่อมาทูตอเมริกันและฝรั่งเศสก็ได้เข้ามาทำหนังสือสัญญาการค้า โดยสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ มีส่วนร่วมในการทำสัญญาด้วยโดยไม่ให้คนไทยเสียเปรียบแก่ต่างชาติ

ภาพ 5 สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (นั่งกลาง) และคณะขุนนางฝ่ายไท่ที่ร่วมลงนามในสนธิสัญญากับ
ท่านกรรพอดยเลนบุรุษทูตประเทศปรัสเซีย เมื่อ ปี พ.ศ. 2405

ที่มา : <http://www.reurnthai.com/index.php?topic=3272.0>

สืบค้นเมื่อ : 5 สิงหาคม 2562

ด้านการพัฒนาประเทศ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ได้ทำนุบำรุงประเทศชาติให้มีความเจริญรุ่งเรืองหลายด้าน เช่น เป็นผู้อำนวยการสร้างวังที่เมืองเพชรบุรี ได้สั่งให้รื้อบ้านรกรุงรังติดกำแพงพระบรมมหาราชวังทั้งด้านในและด้านริมน้ำออกจนหมด ขยายถนนรอบกำแพงเมืองสร้างตึกแถวและตลาดท่าเตียน ขยายถนนบำรุงเมือง เพื่องนครสั่งให้ขุดคลองนครเนื่องเขตต์ และอำนาจการขุดคลองเปรมประชากร เป็นต้น

ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์เป็นผู้ริเริ่มประเพณีการทำบุญวันเกิดเป็นครั้งแรก ซึ่งต่อมาประเพณีนี้ได้แพร่หลายไปในหมู่พระบรมวงศานุวงศ์ และขุนนาง และสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

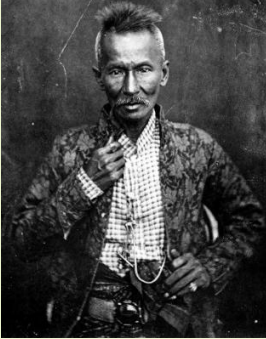
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ได้รับราชการแผ่นดินสนองพระมหากรุณาธิคุณพระมหากษัตริย์ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 2 ถึงสมัยรัชกาลที่ 5 และได้สร้างคุณประโยชน์ให้กับชาตินานัปการ ทั้งด้านการเมือง การปกครอง การต่างประเทศ และวัฒนธรรมซึ่งล้วนแต่มีคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง

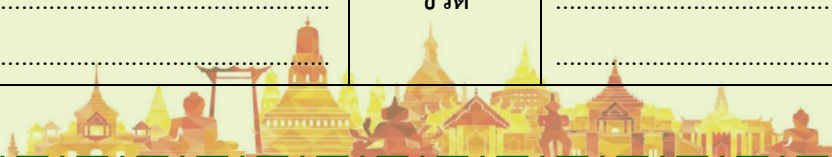

บัตรคำถามที่ 1

คำชี้แจง เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย (ส 4.3 ม.4-6/4)

 ภาพ : ออกญาโกษาธิบดี (ปาน) ที่มา : https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_847741 เมื่อ : 5 สิงหาคม 2562		 ภาพ : หม่อมราโชทัย (หม่อมราชวงศ์กระต่ายอิศรางกูร) ที่มา : https://th.wikipedia.org/wiki/หม่อมราโชทัย_(หม่อมราชวงศ์กระต่ายอิศรางกูร) เมื่อ : 5 สิงหาคม 2562
.....	สมัย	
.....	ประวัติ	
.....	บทบาทสำคัญ	
.....	แบบอย่างในการดำเนินชีวิต	

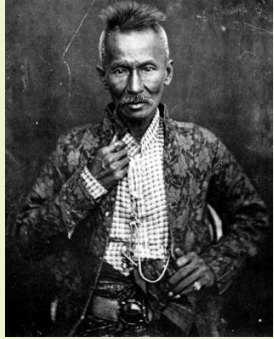

เฉลยบัตรคำถามที่ 1

คำชี้แจง เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของบุคคลสำคัญในการสร้างสรรค์ชาติไทย (ส 4.3 ม.4-6/4)

 ภาพ : ออกญาโกษาธิบดี (ปาน) ที่มา : https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_847741 เมื่อ : 5 สิงหาคม 2562		 ภาพ : หม่อมราโชทัย (หม่อมราชวงศ์กระต่ายอิศรางกูร) ที่มา : https://th.wikipedia.org/wiki/หม่อมราโชทัย_(หม่อมราชวงศ์กระต่าย_อิศรางกูร) เมื่อ : 5 สิงหาคม 2562
สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช	สมัย	สมัยรัชกาลที่ 4
เดิมชื่อ..ปาน..เป็นน้องชายของเจ้าพระยาพระคลัง..หรือเจ้าพระยาโกษาธิบดี..(เหล็ก)..ได้รับแต่งตั้งให้เป็นออกพระวิสุทธสุนทร..(ปาน)	ประวัติ	เป็นโอรสกรมหมื่นเทวานุรักษ์..ซึ่งเป็นพระโอรสในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมขุนอิศราณุกาธิราช
หัวหน้าคณะราชทูตแห่งกรุงศรีอยุธยา..เดินทางไปเจริญสัมพันธไมตรีกับฝรั่งเศสเมื่อ พ.ศ. 2229	บทบาทสำคัญ	ลวามหลวงประจำคณะทูตไทยไปเจริญพระราชไมตรีกับประเทศอังกฤษในสมัยรัชกาลที่ 4. และดำรงตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลต่างประเทศเป็นท่านแรก
ท่านปฏิบัติหน้าที่ได้ถูกต้องตามธรรมเนียม..ประเพณีของชาวฝรั่งเศส..จนได้รับยกย่องว่ามีเกียรติทางและวาจาที่งดงามมาก	แบบอย่างในการดำเนินชีวิต	ท่านได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษ..จนสามารถพูดและเขียนภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี..ก่อให้เกิดผลดีต่อการต่างประเทศของไทย

บรรณานุกรม

กรมศิลปากร. **ประวัติศาสตร์แห่งราชอาณาจักรสยาม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร, 2539.

กระทรวงศึกษาธิการ. **ประวัติศาสตร์ไทย : จะเรียนสอนกันอย่างไร**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา, 2543.

จันจิรา วงศ์จุมปู. (2557). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบสวนสอบสวน โดยใช้ชุดการเรียนรู้. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).

เชียงราย. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. สืบค้นจาก <https://tdc.thailis.or.th/tdc/basic.php>.

ชลภูมิ บรรหาร และพิชัย ยินดีน้อย. **แบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด, 2558.

ฐิตียา มูลมาตย์. (2562). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือรูปแบบสืบสวนสอบสวนร่วมกับแผนผังความคิด เรื่อง พลเมืองดีของประชาชาติและสังคมโลก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. สืบค้นจาก <https://tdc.thailis.or.th/tdc/basic.php>.

ณรงค์ พ่วงพิศ และวุฒิชัย มูลศิลป์. **ประวัติศาสตร์ไทย ม.4-ม.6**. พิมพ์ครั้งที่ 8 . กรุงเทพมหานคร: บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด, 2558.

จิตรปรางค์ แสงบุญ, **ชุดการเรียนรู้การสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือเทคนิค STED เรื่องการวัดและกระจายข้อมูล วิชาคณิตศาสตร์เพิ่มเติม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**.

ธารณา คชเสนี และคณะ. **ประวัติศาสตร์ชาติไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 1 . กรุงเทพมหานคร: บริษัท เพ็ชรสายสวรรค์ จำกัด, 2558.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ไพฑูรย์ มีกุล, และคณะ. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ไทย ม.4 – 6.

กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, 2557.

รณรงค์ วงศ์โออ้อม. ประวัติศาสตร์ไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธรรมสาร จำกัด. 2560.

รัตนกรณ ไซโคตร. (2560). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กิจกรรมการสอนแบบแผนผังความคิด เรื่อง พลเมืองดี ของประเทศไทยและสังคมโลก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 .(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาสารคาม. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. สืบค้นจาก <https://tdc.thailis.or.th/tdc/basic.php>.

วิทยา ยุวภูษิตานนท์ และสุทธิ สี่พิก. แบบฝึกสมรรถนะและการคิด ประวัติศาสตร์ไทย ม.4-6. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด, 2558.

สุชาดา วราห์พันธ์. ประวัติศาสตร์ชาติไทย. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด, 2557.

สุเทพ จิตรชื่น และคณะ. คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6. กรุงเทพมหานคร: บริษัท โรงพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด.

—.แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐานประวัติศาสตร์ ม. 4 – 6 เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัท โรงพิมพ์ วัฒนาพานิช จำกัด.

อัฐพล ดำริห์, ชุดการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ อาณาจักรสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.

กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดสุโขทัย. //(2562). //พระมหากษัตริย์องค์สำคัญ. //สืบค้นเมื่อ 17 กรกฎาคม 2562,/ จาก/<https://sites.google.com/site/phasathaionline/hnwy-kar-reiyn-ru9>

มุสลิมไทยโพสต์. //(2562). //บุคคลสำคัญในสมัยสุโขทัย. //สืบค้นเมื่อ 17 กรกฎาคม 2562 ,/จาก <https://info.muslimthaipost.com/article/18824>

ชุดการสอน ชุดที่ 5

เรื่อง ขุนนางที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ชาติไทย